DRUŠTVO PSIHOLOGOV SLOVENIJE
SLOVENIAN PSYCHOLOGISTS' ASSOCIATION

KAKO SE ODZVATI V PRIMERU SUMA NASILJA V DRUŽINI?

- Na začetku vsakega pogovora seznanimo klicatelja/klicateljico, da je pogovor zaupne narave in da **dogovor o zaupanju ne velja, če sta ogrožena varnost ali življenje kakšne osebe.** S tem tudi zmanjšamo zadrego v primeru, ko moramo prijaviti nasilje v družini. Ne obljubljamo, da ne bomo nikomur povedali, če vemo, da tega ne moremo, niti ne smemo izpolniti.
- Pomembno je, da se z osebo, ki je v dvomu, ali bi spregovorila o nasilju v družini, pogovorimo o tem, da se nasilje samo po sebi ne preneha in da je zunanje posredovanje/pomoč nujna, zato smo tudi mi zavezani, da sporočimo informacijo naprej pristojnim službam.
- Zavedati se moramo, da z enim podpornim pogovorom ne moremo spremeniti dinamike v družini in da so žrtve v družinah, v katerih se dogaja nasilje, v tem obdobju še ranljivejše.

V primeru suma nasilja, ko žrtev ni polnoletna, moramo ravnati na sledeč način:

- Ne glede na to, kdo poroča o nasilju (žrtev, oseba, ki povzroča nasilje; oseba, ki zazna nasilje, npr. sosed), moramo postopati enako, in sicer prijaviti sum nasilja CSD ali policiji. Osebo, ki kliče, informiramo o tem, da bomo po klicu obvestili policijo ali CSD z namenom, da se nasilje ustavi in da družina prejme ustrezno pomoč.
- Pomembno je, da si skrbno (za)beležimo podatke o zaznanem nasilju. Zapišemo natančno to, kar je oseba povedala, brez dodajanja svoje ocene, mnenja.
- Poskušamo dobiti informacijo (vsaj) o tem, kdo je žrtev in kdo oseba, ki povzroča nasilje, kje živijo, za kakšno vrsto nasilja gre.
- Če po naši oceni obstaja akutna nevarnost, da sta ogrožena varnost ali življenje, pokličemo policijo. Policijo pokličemo sami, podrobno zapišemo slišano in o tem naknadno obvestimo koordinatorja Telefona za psihološko podporo na NIJZ (e-naslov: matej.vinko@nijz.si).
- Če ne gre za akutno ogroženost, je potrebno v roku 24 ur ustno, nato pa tudi pisno obvestiti CSD. Zbrane informacije takoj po klicu in izvedem pogovoru posredujemo koordinatorju. Telefona za psihološko podporo na NIJZ (e-naslov: matej.vinko@nijz.si) in strokovni koordinatorici pri Društvu psihologov Slovenije (DPS), (e-naslov: mijatovic.tamara@gmail.com). Zabeležimo jih tudi v evidenčni list klicev. Prijavimo v sodelovanju s koordinatorjem Telefona za psihološko podporo na NIJZ in koordinatorko pri DPS. Za posvet v zvezi s prijavo nasilja vam je v obdobju svetovanja na Telefonu za psihološko podporo na voljo psihologinja Tamara Mijatović. Dosegljiva je tudi na telefonski številki: 040 416 651.
- O vseh postopkih, ki jih izvedemo (prijava na CSD, policijo), informiramo tudi osebo, ki kliče. Če zaradi jeze oz. drugih razlogov oseba prekine zvezo, je pomembno, da policiji sporočimo vsaj podatke, ki ji imamo (npr. telefonsko številko klicatelja/klicateljice, kaj je oseba povedala o nasilju, v kakšnem odnosu sta klicatelj/klicateljica ter oseba, ki povzroča nasilje in žrtev nasilja).

V primeru, ko je žrtev nasilja odrasla oseba

Če oseba izrecno reče, da ne dovoli, da informacije glede nasilja sporočimo naprej CSD ali policiji, o tem, kar nam je povedala, ni nujno poročati naprej. Osebo pa vseeno poskušamo motivirati da prijavi, da bi lahko policija izvedla zaščitne ukrepe. Spodbudimo jo, da se obrne na organizacije, ki so specializirane za pomoč žrtvam nasilja. Pomembno pa je, da smo pozorni, ali je nasilju v družini poleg osebe, ki kliče, izpostavljena tudi kakšna mladoletna žrtev (npr. nasilje izvajano nad otroki, mladoletnimi sestrami, brati, prisotnost otrok v času nasilja nad odraslim ...). V tem primeru je potrebno nasilje prijaviti. Tudi v primeru, ko je oseba polnoletna in ne želi dati prijave, je v primeru akutne ogorženosti to potrebno storiti. Policijo pokličemo sami, o tem obvestimo koordinatorja Telefona za psihološko podporo na NIJZ (e-naslov: matej.vinko@nijz.si).

Pomembni poudarki pri pogovoru z osebo, ki je žrtev nasilja:

- Žrtev aktivno in empatično poslušamo. Žrtve ne obsojamo.
- Poudarimo nesprejemljivost nasilja.
- Poudarimo, da je za nasilje odgovoren tisti, ki ga povzroča.
- S povzemanjem preverjamo naše razumevanje situacije.
- Skupaj z osebo poskušamo prepoznati podporno/zaupno osebo v njeni bližini/mreži.
- Ne poskušamo pomiriti osebe z zmanjševanjem teže problema (npr. "V vsakem odnosu pride do nesoglasij...") in z iskanjem poenostavljenih rešitev.
- Postavljamo odprta vprašanja (kaj/kdaj/kje/kdo/kako).
- Predstavimo informacije o oblikah pomoči, ki so na voljo žrtvam nasilja v družini.

Če gre za neposredno ogroženost žrtve oziroma grožnjo, da bi do tega prišlo, predstavimo osebi priporočila, kako ravnati v primeru neposredne ogroženosti.

1. **Umaknite se na varno. Izogibajte se prostorom brez izhodov in prostorom, kjer so shranjeni ostri in nevarni predmeti.**
2. **Če so prisotni otroci, jih pošljite stran (v drug prostor, k sosedom ...).**
3. **Glasno zakričite: "Na pomoč! Naj nekdo pokliče policijo!"**
4. **Stecite do drugih ljudi ali prostorov, kjer je več ljudi (trgovina, lokal ...).**
5. **Pokličite policijo na 113 ali naročite nekomu, da to stori.**
6. **Če se ne morete umakniti na varno in ste napadeni, se zvijte v klopčič, da si zavarujete glavo in trebuh in glasno kričite.**
7. **Takoj, ko je možno, zapustite prostor, kjer je storilec in poiščite pomoč.**

Na spletni strani Društva za nenasilno komunikacijo so dostopni tudi varnostni načrti pred odhodom, med odhodom in po odhodu iz nasilnega odnosa (https://www.drustvo-dnk.si/o-nasilju/varnostni-načrt.html).

Vir: Društvo za nenasilno komunikacijo, https://www.drustvo-dnk.si/gumbi/5-žrtve-nasilja.html

Naloge za preprečevanje nasilja v družini so prednostne naloge CSD, zato je poskrbljeno, da tudi v času epidemije novega virusa COVID-19, mreža organov in organizacij, ki delujejo na področju nalog za preprečevanje nasilja v družini, nemoteno deluje.

KAM LAHKO USMERIMO OSEBE, KI DOŽIVLJAJO NASILJE V DRUŽINI?

Policija: 113; številka za anonimne prijave: 080 1200

Centri za socialno delo: https://www.scsd.si/centri-za-socialno-delo/

Društvo SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja: 080 11 55

Društvo za nenasilno komunikacijo: : Ljubljana: 01/4344-822, 031/770-120 in Koper: 05/6393170, 031/546-098

Društvo ženska svetovalnica, tel. 01/2511 602, 040/359 909

Društvo Ključ - Center za boj proti trgovini z ljudmi, tel. 031/613 000, 080 1722

Center za pomoč osebam (žrtvam) z izkušnjo kaznivega dejanja - Papilot, tel. 01/5241 240, 051/665 186

Zavod Emma, tel. 01/4254 732, 080 2133

Beli obroč, tel. 01/430 54 90, 040/772 276

Pripravile: asist. dr. Tanja Šraj, univ. dipl. psih., Julija Pelc, spec. psih. svet., mag. Mateja Štirn, univ. dipl. psih.
Oblikovali: Maja Jotić in Petra Mikolič